

Dom från Regeringsrätten i mål angående medgivande till adoption enligt socialtjänstlagen

Regeringsrätten har den 12 november 2007 meddelat dom i två mål (mål nr 570-07 och 828-07) angående medgivande till adoption enligt socialtjänstlagen.

Regeringsrätten har avslagit två makars ansökan om medgivande enligt 6 kap. 6 och 12 §§ socialtjänstlagen att i sitt hem ta emot ett utländskt adoptivbarn.

Frågan i målet var vilken betydelse makarnas ålder hade vid bedömningen av frågan om de kunde anses vara lämpade att adoptera. Det ena paret var 46 respektive 47 år vid tiden för sin ansökan till socialnämnden och 49 år vid tiden för Regeringsrättens dom. Det andra paret var 47 respektive 49 år vid ansökan och 50 respektive 51 år vid tiden för Regeringsrättens dom.

Regeringsrättens domar har följande motivering:

Enligt 1 kap. 2 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, ska när åtgärder rör barn särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver. Enligt 6 kap. 12 § samma lag ska vid bedömningen av frågan om någon är lämpad att ta emot ett barn med hemvist utomlands i syfte att adoptera det särskild hänsyn tas till sökandens kunskaper och insikter om adoptivbarn och deras behov och den planerade adoptionens innebörd, sökandens ålder, hälsotillstånd, personliga egenskaper och sociala nätverk.

Lagstiftaren har i 6 kap. SoL angett vilka faktorer som särskilt ska beaktas vid lämplighetsbedömningen. I motiven (prop. 2003/04:131 s. 59-61 och 87) framhålls att bedömningen ska göras med beaktande av samtliga omständigheter som är avgörande för adoptionen. Vad beträffar kriteriet sökandes ålder uttalas att det är av vikt att föräldrarna inte har en alltför hög ålder i förhållande till barnets ålder när barnet anländer till det nya hemmet. Föräldrarna/föräldern ska under åtskilliga år framåt ha styrka och flexibilitet att möta barnets speciella behov. Det är viktigt att åldersstrukturen i adoptivfamiljen inte alltför mycket skiljer sig från de flesta andra familjers. Med äldre adoptivföräldrar ökar sannolikheten för att föräldrarnas hälsa sviktar och krafterna inte räcker till på samma sätt som när föräldrarna är yngre. Det finns en tendens att ge äldre sökande medgivande för äldre barn, vilket i sig kan innebära särskilda svårigheter. Hög ålder hos barnet vid adoption är en riskfaktor som kräver extra kompetenta och starka föräldrar. Vidare uttalas ó med hänvisning till rättsfallet RÅ 1995 ref. 67 ó att ett generellt medgivande i allmänhet inte bör ges till personer över 45 år. En riktpunkt bör vara att sökanden inte bör vara äldre än 42 år vid ansökningstillfället vilket i praktiken innebär att sökanden är upp mot 45 år när barnet anländer. I enskilda ärenden kan det dock finnas anledning att göra en annan bedömning. Ett exempel på en situation då det kan finnas skäl att frångå riktpunkten är, i det fall ett par ansöker om medgivande, att en av sökandena är något äldre än 42 år. Ett annat exempel är adoption av ett syskon. Ytterligare ett exempel är adoption av ett känt barn, exempelvis släktingbarn eller sommarbarn.

Den omständighet de sökande makarna i de båda rättsfallen främst hade anfört för att frångå denna riktlinje var, förutom deras personliga egenskaper, att deras ansökan i första

hand avsåg ett äldre barn varför åldersstrukturen i familjen inte skulle komma att avvika från den i många andra familjer.

Regeringsrätten anförde att utgångspunkten för bedömningen av betydelsen av sökandens ålder borde vara den riktlinje som angivits i motivtexten. Vad de båda makarna hade åberopat angående betydelsen av adoptivbarnets ålder gav enligt Regeringsrättens mening inte anledning att göra avsteg härifrån. Det hade inte heller i övrigt kommit fram någon omständighet som innebar att det av annat skäl kunde anses vara förenligt med den aktuella bestämmelsen att lämna makarna medgivande att ta emot ett barn i syfte att adoptera det. De båda makarna fick därför inte medgivande att ta mot ett utländskt adoptivbarn.